

■ **Du husker fra den gangen du var noen år yngre enn nå. Du gikk på barneskolen, og det kom noen bort til deg og sa: “Du er den beste i klassen til å spille fotball – når de andre er på ferie, altså!”**

Da de beste var på ferie!

Et essay om ID av Knut Sagafos

Jeg stilte meg følgende spørsmål da jeg en dag gikk nedover Bygdøy Allé i Oslo: – Står de kastanjetrærne helt tilfeldig i passende avstand to og to på hver side av Bygdøy Allé, eller er det en plan bak at de står slik langs en flere hundre meter lang gatestrekning? Med andre ord har en byplanlegger først tenkt og anlagt veien og siden plantet kastanjetrærne på hver side av veien? Eller – vokste kastanjetrærne *tilfeldig* opp der de står, og *så* anla man veien innimellom trærne slik at de dannet en fin allé.

Vi *vet* selvsagt at noen planla og anla Bygdøy Allé. Men tenk nå at du ikke visste helt sikkert opprinnelsen til Bygdøy Allé. Da må du nok innrømme at den siste forklaringen, nemlig at trærne vokste tilfeldig opp på en slik symmetrisk måte, er en mulighet. Den er riktignok lite sannsynlig. Den stemmer dessuten også veldig dårlig med vår erfaring. Men det er den *beste* forklaringen dersom man ikke får ta med de forklaringene som inkluderer intelligens – her mennesker.

Det finnes et amerikansk romforskningsprogram som søker etter utenomjordisk liv, SETI, dvs. Search for Ekstraterrestrial Intelligence. Dersom du har sett filmen *Contact* med bl.a. annet Jodie Foster, så har du en god idé om hva jeg snakker om. SETI-programmet har bl.a. sendt materiale ut i rommet som skal overbevise

romvesenene om at vi er intelligente. Man har på forhånd reflektert over kriterier for å gjenkjenne intelligens. Man har kommet fram til at intelligens kan gjenkjennes i et spesielt og objektivt mønster blant mange andre *tilfeldige* muligheter, og ved at mønsteret dessuten er tilstrekkelig *komplisert*. I Bygdøy Allé er selve alléen et slikt mønster av trær som ikke dannes av seg selv i naturen. Måten kastanjetrærne står på i forhold til hverandre er et uttrykk for at noen har planlagt dette. Det er ikke tilfeldig fordi de står i et bestemt mønster som vi alle kan gjenkjenne. De står i en fast avstand i forhold til hverandre og på hver sin side av veien. Dette er det så *liten* sannsynlighet for skulle skje ved en tilfeldighet at vi skjønner at det står intelligens bak.

“Måten kastanjetrærne står på i forhold til hverandre er et uttrykk for at noen har planlagt dette.”

La oss vende oss mot verdensrommet. Du er det første menneske på planeten Mars. Du skal undersøke noen strukturer på planeten Mars' overflate. Strukturer er jo enkle mønstre. Noen av disse skyldes naturkrefters samspill, og andre skyldes intelligente vesener som du og jeg. Nå har jo verken du eller jeg eller noe annet menneske vært på Mars før. Altså må strukturene på Mars skyldes naturkreftenes samspill.

Stopp litt!

Nå tok forklaringen om

en mulig marsintelligens ferie bare fordi strukturen *ikke* kan skyldes mennesker.

Det er ikke rimelig.

La oss heller undersøke strukturene. Dersom disse strukturene viser seg å ha et tilstrekkelig komplisert mønster, og det er helt usannsynlig at naturkreftene kan lage dem, og vi dessuten *vet* at vi mennesker ikke kan stå bak dem, så må vi kanskje vurdere marsintelligens.

Bygdøy Allé i Oslo

Marslanding

Landingen på Mars gikk knirkefritt. Kjøretøyet ditt fungerer som det skal, og du styrer spent i retning marsstrukturene. Etter å ha kjørt et par timer nærmer du deg området hvor strukturen i marsoverflaten skal være. Du ser et område begynne å tegne seg. Det må være på størrelse med en europeisk storby. Du ser ansamlinger av noe som ser ut som kjemperullesteiner. "Steinene" er ovale i form; men noen er også formet som firkantete prismer med avrundede kanter. Men de er *store*. Hvordan skal man kunne forklare dette bare ved tilfeldigheter?

Du virker nærmest overbevist om å finne bevis for liv på Mars der du kjører i NASA's komfortable jeep. Nåja, ikke så komfortabel kanskje, men du kommer da nærmere. Du kjenner at det bruser i blodet, du er i ferd med å skrive historie.

Et lite skritt for deg, men et stort skritt for menneskeheten.

Småbyer

"Steinene" er gjennomskiktige, viser det seg. De ser ut som enorme hus, bare at veggene er laget av et fleksibelt materiale, en slags supersterk geleaktig konsistens. Fremdeles er du langt unna. Du ser nå at det er bevegelse inni "husene". Du kommer enda nærmere. Husene ser nå nærmest ut som "småbyer". Du ser veisystemer som frakter en mengde materiale. Fremdeles ingen tegn til intelligente vesener i og for seg. Men noen må jo ha laget alle disse byene eller hva det er. Byer blir ikke til tilfeldig. Det jo er alle skjønt enige om.

Etter et par dagers observasjon har du vært vitne til noen helt utrolige begivenheter, men fremdeles ingen tegn til intelligente vesener. Hver by har sine egne fabrikker. De lager ulike maskiner eller maskindeler. Maskinene brukes til mange forskjellige ting, de rydder opp i eksisterende fabrikker eller de lager nye fabrikker.

Du ser også et *så* avansert transportsystem at selv innkjørselen til New York minner om en enkel landevei. Her fraktes de ulike delene fra det ene stedet til det andre med en hastighet og nøyaktighet som får deg til å måpe. Og veiene går i rommets dimensjoner, det er et tredimensjonalt veinett, rett og slett.

Da du forsøkte å følge produksjonsprosessen i byen, så du at det meste startet fra hovedbygningen. Denne svever midt i byen og har en mengde porter i alle retninger. Ut av denne bygningen kommer det flere togkjeder med ulike smådeler. Et av togene kjører gjennom en ny stor bygning. Vel ute på andre siden kommer toget i forstørret utgave, noe mystisk har skjedd. Det nye toget fraktes så til en tredje fabrikk. I denne tredje fabrikken settes antakelig togdelene sammen, for ut kommer det *en eneste* stor del, en sylinder. Straks sylindere har kommet ut, blir den tatt med av en taxi-liknende maskin. Den kjøres til utkanten av "byen". Der settes sylindere sammen med en mengde andre deler. Den ferdige maskinen ser ut til å bli en slags propell. Det er en propell der sylindere inngår som en del av propellen i den ferdige maskinen. Alle de andre delene i sylindere er antakelig dannet på en tilsvarende måte. Og propellen virker med det samme den er laget! Det ser ut som om det er en slags forbrenningsmotor. Utrolig!

“... du har funnet bevis for intelligent liv ...”

Dødt materiale

Men alt i "byene" synes å være *dødt* materiale. Merkelig. Du får assosiasjoner til en automatisk framtidby der roboter betjener alle ting og alt som er, er døde hus, døde biler, døde fabrikker. Men som likevel tikker og går. Skremmende! Selv om marsvesenene glimrer med sitt fravær, er du likevel ikke i tvil om at du har funnet bevis for intelligent liv på Mars.

Marslandskap. Illu.: Dreamstime

Det beste beviset er nok fotoserien du tok av en "småby" som omorganiserte seg og delte seg i to. Alt skjedde i løpet av noen få minutter. Hele byen med alle sine fabrikker og transportsystemer ble kopiert, helt presist. Begge byene kunne etter denne omorganiseringen gjøre nøyaktig det samme som den første kunne tidligere.

Det var som å se på et mirakel.

Intelligensen til disse vesenene ligger langt foran menneskenes, virker det som.

Disse "byene" på Mars kunne blitt til tilfeldig ... jo da, det er sant. Men bare dersom alle forklaringer om *intelligens* var på ferie.

“... men bare dersom alle forklaringer om intelligens var på ferie.

Din observasjon på Mars var fantasi. Men metoden for å bedømme om noe er et produkt av intelligens eller kun en tilfeldighet, er virkelig nok. Det er en egen vitenskapelig disiplin som beskjeftiger seg med disse problemene, den kalles *intelligent design (ID)*. Naturvitenskapens observasjon av de minste cellene likner din observasjon på Mars.

Cellerne

Cellene er slike automatbyer. Cellene inneholder slike fabrikker og veinett, i miniatyr. Du vet vel at du får plass til millioner av slike celler eller miniatyrbyer i et lite fingerbøl. Disse nøyaktige observasjonene av cellene har i de siste årene blitt muliggjort takket være presise elektronmikroskop. Sannheten er imidlertid at cellene er så mye, *mye* mer kompliserte

enn det som ble beskrevet som observasjon av marsbyer. Den akademiske verden må erkjenne at vi ennå ikke har klart å lage noen fabrikk som er i nærheten av det produksjonsnivået som de enkelte cellene har, relativt sett. Heller ikke er vi i nærheten mht. miljøbevissthet. Cellene resirkulerer det materiale som ikke brukes eller som går i stykker.

“... vi kjenner ikke til noen naturkrefter som kan lage en slik celle ...

Men noen likheter er det jo med vår marsobservasjon. Cellene er bygd opp av dødt materiale, og det er døde molekyler som lages og brytes ned.

Vi vet også at den første tenkelige cella på vår jord måtte ha vært i stand til alt det som ble beskrevet i Marsbyen og litt til. Men vi kjenner ikke til noen naturkrefter som kan lage en slik celle med alle dets bylike, fabrikkaktige automatiske liv.

Nå vet både du og jeg at ingen mennesker var til stede og laget den første cella på vår jord. Altså *må naturkreftene* ha laget den.

Stopp litt!

Vi *vet* jo at ingen naturkrefter kan bygge slike byer. Nettopp. *Her har intelligensen tatt ferie.*

Fremdeles så er den dominerende vitenskapelige forklaringen på livets opprinnelse at det har blitt til av seg selv – men det er altså *når alle de andre intelligente forklaringene har tatt ferie.* ■

